

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Reacties

De echte dood en de onechte

Reactie op

De echte dood. Nummer 2008-2,
p. 71-82

FONS VAN COILLIE

In 1998 verscheen in dit tijdschrift (1998/2) *Omtrent psychoanalyse en dood*, een artikel van mijn hand, en een jaar later een vervolg daarop *Het fantasma van de doodsdrijf* (1999/3), waarin weerom de problematiek voortvloeiend uit het besef van de eigen dood centraal stond. Beide artikels werden herwerkt en samen met vier andere essays, die ook voor een belangrijk deel over de dood gaan, gebundeld en in 2004 bij Boom uitgegeven onder de titel *De ongenode gast — Zes psychoanalytische essays over het verlangen en de dood*. Henk Hillenaar recenseerde mijn boek in dit tijdschrift (2005/2). In het laatst verschenen nummer van dit tijdschrift (2008/2) publiceert Antonie Ladan, lid van de redactie, een artikel over hetzelfde thema, met als titel *De echte dood*. Daarin niet één verwijzing naar mijn geschriften.

Wij leven en schrijven in een klein taalgebied, waarbinnen de interesse voor analytische teksten klein is. Wanneer zelfs een analyticus de geschriften negeert van een collega analyticus, die over exact hetzelfde onderwerp gepubliceerd heeft in exact hetzelfde vaktijdschrift, voor wie schrijft men dan eigenlijk nog?

► Reactie van Antonie Ladan

De hartenkreet van collega Van Coillie verwijst naar een belangrijk probleem binnen ons vakgebied, dat in de afgelopen jaren onder anderen door Peter Fonagy (bv. 2003) aan de orde is gesteld. De psychoanalytische theorie is in toenemende mate gefragmenteerd geraakt en in de analytische literatuur nemen de verwijzingen van analytici naar het werk van collega's gestaag af. Fonagy meent dat dit uiteindelijk zal leiden tot een theoretische wanorde, waarin ten slotte iedere auteur een steeds kleiner wordend psychoanalytisch gebiedje zal verdedigen. Hij analyseert uitvoerig de achtergronden van deze ontwikkeling. Centraal daarbij staat het gegeven dat de psychoanalyse zich vooralsnog grotendeels in een voorwetenschappelijk stadium bevindt. Recent las ik de autobiografie van Eric Kandel (2006) en moest jaloers vaststellen dat een door hem beschreven proces, waarbij op grond van de onderzoeksresultaten van verschillende groepen onderzoekers, verspreid over de gehele wereld, geleidelijk hypothesen over het functioneren van het geheugen al dan niet bevestigd konden worden, binnen ons vak voorlopig ondenkbaar is. Dit betekent ook dat in de meeste gevallen bij onze geschriften niet sprake is van wetenschappelijke artikelen, maar van essays. Collega Van Coillie denkt daar zelf ook zo over, gezien de karakterisering van zijn boek als een verzameling van essays. En voor de essayist gelden andere regels dan voor degene die pretendeert wetenschappelijke artikelen te schrijven. Zo is de essayist niet gehouden aan een literatuuronderzoek. De redactie van dit tijdschrift vraagt dat ook niet van auteurs. Zelf maak ik bij het schrijven van een essay voornamelijk gebruik van datgene wat ik op dat

moment, al lezende over het onderwerp in kwestie, tegenkom. In mijn geval betekent dit een bijna uitsluitend Engelstalige oriëntatie.

Dat aan verreweg de meeste producten van de groep schrijvende collega's binnen ons vakgebied niet een andere status toegekend kan worden dan die van essay, valt naar mijn mening te betreuren, maar is tegelijkertijd wel de realiteit.

Ontvangen

- ALLEN, J. G., FONAGY, P. & BATEMAN, A.W. (2008). *Mentalizing in clinical practice*. Washington: American Psychiatric Publishing.
- ARON, L. & HARRIS, A. (2005). *Relational psychoanalysis — Volume 2: Innovation and expansion*. New York: The Analytic Press.
- BALESTRIERE, L., GODFRIND, J., LEBRUN, J.-P. & MALENGREAU, P. (2008). *Ce qui est opérant dans la cure*. Ramonville: Érès.
- DECLERCQ, F. (2008). *Seksuele, geweld- en levensdelicten — Psychopathologie van daders*. Leuven: Acco.
- DUNLAP, P. T. (2008). *Awakening our faith in the future — The advent of psychological liberalism*. Hove: Routledge.
- HAAS, W. DE (2008). *Groepsbegeleiding en groepsbehandeling in de gezondheidszorg — Een praktische handleiding op basis van de groepsdynamica*. Soest: Nelissen.

Literatuur

- FONAGY, P. (2003). Het losse paar: de verhouding tussen psychoanalytische theorie en praktijk of hoe (ik hoop dat) de psychoanalyse er over vijftig jaar uit zal zien. In: R. A. M. Erdman, M. J. Rexwinkel, J. H. Scheffer (red.), *Psychoanalytische bewegingen* (p. 10-37). Leersum: Lustrumcommissie NVPA/NPG/NVPP.
- KANDEL, E. R. (2006). *In search of memory — The emergence of a new science of mind*. New York: W. W. Norton.

- JENNEKENS-SCHINKEL, A. & JENNEKENS, F.G.I. (2008). *Neuropsychologie van neurologische aandoeningen in de kindertijd*. Amsterdam: Boom.
- KUTTER, P. & MÜLLER, T. (2008). *Psychoanalyse — Eine Einführung in die Psychologie unbewusster Prozesse*. Stuttgart: Klett-Cotta.
- MITCHELL, S.A. & ARON, L. (1999). *Relational psychoanalysis*. New York: The Analytic Press.
- PICKERING, J. (2008). *Being in love. Therapeutic pathways through psychological obstacles to love*. Hove: Routledge.
- STEINER, J. (2008). *Rosenfeld in retrospect — Essays on his clinical influence*. Hove: Routledge.
- SUCHET, M., HARRIS, A. & ARON, L. (2007). *Relational psychoanalysis — Volume 3: New voices*. New York: The Analytic Press.